

ב"ה - ימות המשיח כפשוטו

רבי אומר...

ביאור על פרקי אבות פרק ב'
מלוקט משיחות קודש

With an English Translation

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

נשיא דורנו

מליובאוויטש

עם פירוש ר"ע ברטנורא ועיקר תוספות יו"ט
פרקי אבות מחזור שני

יוצא לאור ע"י

"ועד תלמידי התמימים - סניף מלבורן"

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושש לבריאה
ה'תשס"ו תהא שנת ואביטה פלאות
שבעים ושש שנים לנשיאות כ"ק אד"ש

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

ביאורים לפרקי אבות

א רַבִּי אֹמֵר: אִיזוּן הִיא דַּרְךְ יִשְׂרָאֵל שֶׁיִּבְרַח לֹא הָאָדָם, כֹּל שֶׁהִיא תִּפְאֶרֶת לְעֵשִׂיָּה וְתִפְאֶרֶת לֹא מִן הָאָדָם, וְהָיוּ זְהוּרִים בְּמִצְוֹת קִלְקָה כְּבַח־מִזְרָה^(א), שְׂאִין אֶתְּהָ יוֹדֵעַ מִתֵּן שֶׁבָרֵן שֶׁל מִצְוֹת^(ב), וְהָיוּ מִחֻשְׁבִּים^(ג) הַפֶּסֶד מִצְוֹת כְּנֶגֶד שִׁבְרָה, וְשִׁבְרָה עֲבָרָה כְּנֶגֶד הַפְּסָדָה. הַסְתַּפֵּל בְּשִׁלְשָׁה דְבָרִים, וְאִין אֶתְּהָ בָּא לְיַדֵּי עֲבָרָה, דַּע^(ד) מַה לְּמַעֲלָה מִפְּנֵי^(ה), עֵינֵן רוֹאֵה וְאִין שׁוֹמֵעַת, וְכֹל מַעֲשִׂיךְ בְּסִפְרֵי נִבְתָּבִים^(ו):

~ פירוש ר"ע מברטנורא ~

שבני אדם מפארים אותו, שנותן כמו שראוי לו לתן. וכן הדין בכל שאר המדות: שאין אתה יודע מתן שברן של מצות. לא נתפרש בתורה שבר המקיים מצות עשה^(א), ולא ענש המבטל מעשותו. דאלו ענשן של מצות לא תעשה מפרשין הן סקילה, שרפה, הרג, וחיוב, ברת, ומיתה בידי שמים, ומלקות. הענש הקל לעברה קלה והחמור לחמורה: והיו מחשב הפסד מצוה, מה שאתה מפסיד מסדורתך וממונך מפני עסק המצוה, כנגד השכר שיעלה לך ממנה בעולם הזה או בעולם הבא, שיהיה יותר מאותו הפסד: ושכר עברה. נהנה בעברה, כנגד הפסד שעתיד לבא לך ממנה.

רבי אומר. שיבר: כל שהיא תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם. שיהא נוח לו, ויהיו נוחין בני אדם ממנו. וזה יהיה, כשילך בכל המדות בדרך האמצעי ולא ישה לאחד משני הקצוות. שאם הוא כילי ביותר, יש תפארת לו, שאוסף ממון הרבה, אבל אין בני אדם מפארים אותו במדה זו. ואם הוא מפזר יותר מן הראוי, בני אדם המקבילים ממנו מפארים אותו, אבל אינו תפארת לעושיה ואינו נוח לו, שהוא בא לידי עניות בשביל כך. אבל מדת הנדיבות שהיא אמצעית בין הפילות והפזר, היא תפארת לעושיה, ששומר את ממונו ואינו מפזר יותר מן הראוי. ותפארת לו מן האדם,

~ עיקר תוספות יו"ט ~

וכמו מי שעובד למלך ושכר הפעלה קצובה. ולפי שהיה נאותה לו למלך או מצד אחר נותן המלך יותר ויותר מן הקצוב לשכר הפעלה, ושכר כזה אינו ראוי להקראות שכר לבד, אבל זה שמו מתן שכר, לפי שיש עמו מתנה מרבה. ועין תוספות יו"ט. (א) מחשב בו. שאף על פי שאין שכרה ידוע כמה הוא, ידענו ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא ושכר האמתי בעולם הבא ואין ערך אליו מהשגב הגשמי שאתה מפסיד ויעין מה שכתבנו לעיל פ"א מ"ג. ועין תוספות יו"ט. (ב) דע. לפי שהסתכלות ההוה אינה בראיה חושית, אבל בראיה השכל, לכך חזו ואמר דע: (ג) למעלה. שאם חלש למעלה וגבור למטה אמת החלש על הגבור, כל שכן שהגבור למעלה. ומקף לא רחוק, אבל למעלה ממך ממש, כענין שנאמר שיהיה ה' לנגדי ממתי: (ד) עין בו. כנגד המעשה אשר עין רואה, וכנגד הדבר ידוע אשר ואין שומעת. וזהו מספיק למניעת העברות כשידע שמעשיו בספר נכתבין, אבל לא ידע ויבין את זאת כי אם בהקדים לו הידיעה שיש רואה ושומע. וכתב בדרך חיים, אמר עין ואין בלשון יחיד, כי לא אדם הוא שיש לו עיני בשר ודם חס ושלום:

(א) והיו זהיר בו. לפי שהדרך שיברר לו בו הוא דבר הרשות ויעצה טובה הוא דקא משמע לו, אבל אינו מתיב לאדם בכך. ואלו והיו זהיר בו מתיב הוא לאדם שיהא זהיר בו, לכך היתה תחלת דברי פיהו איזוהי דרך שיבר בלשון סתור, ואחר כך והיו זהיר בלשון נוכח לחיבו בכך. דרך חיים: (ב) והיו בו. לענין זהירות להיות וריו ומיהר במצוה קלה כמו שהוא וריו ומיהר במצוה חמורה הוא אומר ומזהיר, לפי בו. לא שרצונו לומר כשיבא לדרך שתי מצות האחת קלה והאחת חמורה ואין לאל דרך לעשות שתייהן כאחת שלא תעוב הקלה ותעשה החמורה, שהו אין השכל טובלו, אלא לענין זהירות בלבד הוא אומר. וכל אחת ואחת בשעתה. דרך חיים: (ג) וזה לשון הרמב"ם, מצות עשה לא התבאר שכר כל אחת מהן מה היא אצל השם יתברך. וניתא דהא נמצא למען ידבו ימיכם וגו', למען יישב לך, למען איריכון ימך. ובדרך חיים מפרש, שלענין הטרד והזריזות וההוצאה אומר שאין אתה יודע, דלפום צערא אגרא בו. ועין תוספות יו"ט: (ד) מתן שברן. יש שכר לפעלתך מהשם יתברך בו.

יחי אדוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד

Rabbi [Yehudah HaNassi] would say: Which is the right path for man to choose for himself? Whatever is harmonious for the one who does it, and harmonious for mankind. And be as careful with a minor mitzvah as with a major one, for you do not know the rewards of the mitzvot. Consider the cost of a mitzvah against its rewards, and the rewards of a transgression against its cost. Contemplate three things, and you will not come to transgression: Know what is above from you: a seeing eye, a listening ear, and all your deeds being inscribed in a book.

R' Ovadya Bartenura

Sheyavor [lit: that he should go]: Means that he should choose. **Whatever is harmonious for the one who does it, and harmonious for mankind:** That it should be good for him and good for others from him. And this will be when he goes in the middle path in all middos and doesn't deviate to either extreme. For if he is extremely stingy, it is good for him because he will gather a lot of money, but people won't derive benefit from him with this midda. If he throws (money) more than what is fitting the people who receive from him praise him, but it isn't praiseworthy for the one who does this and it's not beneficial to him because he will become poor from this. But the midda of generosity which is between stinginess and wastefulness is praiseworthy to the one who does it, that he guards his money and doesn't squander more than what is fitting. And it's praiseworthy to him from other people, that people praise him because he goes as he should. Similar applies in all

other middos. **For you do not know the rewards of the mitzvos:** It doesn't specify in the Torah the reward of one who keeps a positive commandment or the punishment of one who refrains from it. Because these punishments of a negative commandment are specified in the Torah, stoning, burning, decapitation, strangulation, Kares, death by heaven and lashes - a light punishment for a light sin and a severe punishment for a severe sin. **Consider the cost of a mitzvah:** What you lose from your possessions and money because of involvement of the mitzvah, against the reward that will come to you from it in this world or in the next world, that it will be greater than that cost. **And the rewards of a transgression:** The benefit that you benefit from the transgression, against that cost that will come to you from it in the future.

I'kar Tosfos Yom Tov

Be as careful: Because "the path that he should choose etc." is an optional matter and good advice is what it is teaching us, but he (Rebbi) is not obligating a person with this. However, "and be as careful, etc." is obligating a person that he should be careful, etc, therefore the beginning of his words was, "Which is the... path that a person should choose, etc." in third person; and afterwards, "and be as careful" is in second person, in order to obligate him in this. Derech Chaim. **And be etc:** Concerning the matter of carefulness, to be careful and quick with a light commandment as he is careful and quick with a weighty commandment, is what he (Rebbi) is speaking about and warning, "for (you don't know), etc." It's not that he wants to say that

when two commandments come to your hand, [and] one is light and one is weighty and you do not have the ability to do both of them together, that you shouldn't let go of the light one and do the weighty one, as this, the mind would not tolerate. But rather he is only speaking concerning the matter of carefulness, and each one [is to be done] at its time - Derech Chaim. **(1)** And this is the expression of the Rambam: "The reward of positive commandments was not explained what each one is with Hashem, may He be blessed. And it is fitting because it is found, "so that your days will be multiplied." "So that it will be good for you;" "so that your days will be lengthened." In Derech Chaim, he explained that it is with regards to the exertion "

CONTINUED ON NEXT PAGE

רבי אומר . . .

ביאור מתורת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שי"ו

א) איזו היא דרך ישרה שיבור לו האדם השאלות במשנתנו: א. הרי מקרא מלא דבר הכתובי, "ישרים דרכי ה'", ומהי השאלה, "איזו היא דרך ישרה". ב. "שיבור לו האדם" – מהו הדיוק אדם דייקא, ש, הוא במדרגה גדולה. . שלימו דכולא². ג. הקשר לבעל המאמר – רבי, רבינו הקדוש, ולא בשמו (רבי יהודה הנשיא, כפי שנזכר במשנה הבאה), אלא בתואר "רבי". והביאור:

על רבינו הקדוש נאמר, "אם משיח מאותן שחיין עכשיו, ודאי היינו רבינו הקדוש, דסובל תחלואים וחסיד גמור הוה"³. היינו שרבינו הקדוש ה' חסיד גמור, שגמר עבודתו, ומכל מקום סבל תחלואים, תחלואי הגלות, כמו משיח צדקנו, שעם היותו בתכלית השלימות, סובל וכואב תחלואי הגלות.⁴ ותוכן מאמרו – "איזו היא דרך ישרה שיבור לו האדם":

"האדם" – היינו אדם, "שמוכשרין מעשיו ותיקן כל הדברים. . רק פסולת שבסוף לבושו עדיין לא נתברר" מצד הגלות – כמו רבי. ובדורנו זה – דור האחרון של הגלות, עקבתא דמשיחא, שכבר נשלמה עבודת זמן הגלות – יש לומר שכל בני ישראל הם בדרגה זו. והשאלה היא: כיון שכבר נסתיימה עבודת הגלות, מהי איפוא הדרך הישרה (היינו הקלה והמהירה ביותר מבין כל דרכי התורה) שיבור לו האדם (כללות בני ישראל), שגמר עניני העבודה, כדי לפעול התגלות וביאת המשיח? והמענה לזה, "כל שהיא תפארת

לעושי ותפארת לו מן האדם": תפארת קאי על התורה, שמצד גודל מעלתה בכחה לחבר שתי התנועות דרצוא (קירוב ודביקות להקב"ה, תפארת לעושי⁵), ושוב (המשכה למטה, תפארת לו מן האדם⁶), והיינו, שגם האור האלקי שלמעלה מכלים נמשך ומתגלה בכלים. ועל ידי חיבור זה נפעלת הגאולה. שכן, הגלות כפי שהוא מצד שרשו ומקורו הוא ענין נעלה ביותר, היינו אורות עליונים שלמעלה מהתגלות בכלים, ועד לבחינה שלמעלה מגילוי לגמרי, בחינת "ישת חושך סתרו"⁷, ומפני גודל מעלת והפלאת אור זה, נשתלשל למטה העלם והסתר וחושך כפשוטו, שמוזה באים כל הענינים הבלתי-רצויים שבזמן הגלות. מובן אם כן, שתיקון הגלות הוא על ידי התגלות ענינו האמיתי – אורות עליונים שלמעלה מגילוי, והיינו שעל ידי עבודת זמן הגלות פועלים שגם אורות אלו יומשכו ויתגלו למטה. וגילוי ענינו האמיתי של הגלות שולל את ענין הגלות כפשוטו. ויש להוסיף בביאור הטעם שהתורה היא הדרך ישרה להתגלות והבאת המשיח, על פי הידועי⁸ שמשיח צדקנו יהי' הן מלך והן רב. מלך – היינו השפעה באופן מקיף, שנעשית על ידי הביטול דקבלת עול מלכותו. רב – השפעה פנימית, שנעשית על ידי לימוד התורה. ויש לומר, שצירוף שתי בחינות אלו מורה שגם האור שלמעלה מהתלבשות בכלים (בחינת מקיף) נמשך ומתגלה בכלים (באופן פנימי), בכח התורה (תפארת)⁹.

1) הושע די, י. 2) לקו"ת כב, ב. 3) סנהדרין צח, ב וברשיי. 4) ע"ד הפירוש ב, צדיק גמור" – מלשון כלי שנגמר מלאכתו (לקו"ת דרושי סוכות פא, א). 5) סנהדרין שם. 6) לקו"ת שם. 7) ראה ברכות נח, א: והתפארת זו מתן תורה. 8) תהלים יח, ב. 9) ועפ"י יומתק ססימי הגאולה הם בסוף מסכת סוטה, הקשורה עם הגלות. 10) דרך מצותיך קח, א. 11) ספה"ש נשיא ח"ב עמ' 497 (עיי"ש עמ' 501, שהדרך הישרה להתגלות וביאת המשיח היא על ידי לימוד התורה בעניני משיח וגאולה, מלכות שבתפארת).

and the speediness and the expense that he (Rebbi) said that you don't know; as 'according to the toil is the reward, etc.' And see Tosafos Yom Tov. **The rewards:** There is reward for your actions from Hashem, may He be blessed, etc. And it is like one who works for the king and the reward for his work is allotted. And because it is pleasing to the king, or from another reason, the king will give him much more than is allotted as the reward for his work. And reward like this is not fitting to just be called reward. But this is its name, "reward given" as with it comes a great gift. And see Tosafot Yom Tov. **Consider etc:** As even though how much the reward will be is not known, we know that 'there is no reward for a commandment in this world' and that the true reward is in the world to come; and there is no comparison to it from the physical good that you will lose. (And see what I have written above, Chapter 1, Mishnah 3.) And see Tosafos Yom Tov.

Know: As this (lit.) looking is not a physical vision, but rather with the vision of the mind. Therefore, he repeated and said, "know." **Above:** Since if a weak one was above and a strong one below, the fear of the weak one would be on the strong one. All the more so, if the strong one were above. And "mimecha" (literally from you) means not far but right above from you. As the matter that is stated, "I have placed Hashem in front of me." **Eye:** Corresponding to actions, he said "a seeing eye," and corresponding to speech, he said, "a listening ear." And it would have been enough to prevent transgressions if he were to know that his actions are written in a book. But he would not know and understand this without first knowing that there is a Seer and a Listener. And in Derech Chaim he wrote, "He said Eye and Ear in the singular, because He is not a person that has eyes of flesh and blood, CH"V.

The Rebbe's explanation on Pirkei Avos

Sefer Hasichos 5751 Vol. 2 Pg. 717 | Free Translation

The questions in our Mishnah are:

1. The Possuk explicitly states, "The ways of Hashem are upright"; what, then, is the question, "Which is the upright path"?
2. "That a person should choose for himself" – what is the precision of adam ("person") specifically, for adam is "on a great level . . . the completeness of everything"?
3. What is the connection to the author of the teaching – Rebbi, Rabbeinu HaKadosh – and why is he referred to not by his name (Rabbi Yehudah HaNasi, as mentioned in the following Mishnah), but by the title "Rebbi"?

The explanation is as follows: Concerning Rabbeinu HaKadosh it is said, "If Moshiach is among those who are living now, certainly it is Rabbeinu HaKadosh, for he suffers afflictions and was a complete chassid." That is, Rabbeinu HaKadosh was a complete chassid who completed his service, and nevertheless suffered afflictions – the afflictions of Golus– like Moshiach Tzidkeinu, who, despite being in the ultimate state of perfection, suffers and feels the afflictions of the exile. And this is the content of his teaching: "Which is the upright path that a person should choose for himself?" "The person" refers to one whose deeds are proper and who has rectified all matters, and only the residue at the end of his garments has still not been refined because of Golus – like Rebbi.

And in our generation – the final generation of Golus, the "heels" of Moshiach – in which the service of the time of exile has already been completed, it may be said that all Jews are on this level. The

Continued on Next Page

question, then, is: Since the service of Golus has already been completed, what is the upright path – that is, the easiest and quickest of all the paths of Torah – that the person, namely the Jewish people as a whole, who have completed the matters of service, should choose, in order to bring about the revelation and coming of Moshiach?

And the answer to this is: “Whatever is a tiferes to the one who does it, and a tiferes to him from man.” Tiferes refers to Torah, for by virtue of its great exaltedness it has the power to unite the two movements of Ratzo (drawing close and cleaving to Hashem – “a Tiferes to the one who does it”) and Shuv (drawing down below – “a Tiferes to him from man”). That is, even the G-dly light that is above vessels is drawn down and revealed within vessels. Through this union, Geulah is brought about. For Golus, as it is in its root and source, is an exceedingly high matter – namely, high אורוּת that are above revelation within כלים, reaching even the level that is altogether above revelation, the level of “He made darkness His concealment.” Because of the greatness and wondrousness of this light, concealment, hiddenness, and literal darkness were drawn down below, from which come all the undesirable matters of the time of exile. It is therefore understood that the rectification of exile comes through the revelation of its true content – the supernal lights that are above revelation.

That is, through the service of the time of exile, one accomplishes that even these lights should be drawn down and revealed below. And the revelation of the true content of Golus negates exile in its simple sense. It may further be added in explaining why Torah is the upright path for the revelation and bringing of Moshiach, based on the well-known teaching that Moshiach Tzidkeinu will be both a king and a teacher. A king – meaning influence in an encompassing manner, accomplished through the self-nullification of accepting the yoke of his kingship; a teacher – meaning internal influence, accomplished through the study of Torah. And it may be said that the combination of these two aspects indicates that even the light which is above being vested within vessels (the aspect of makif) is drawn down and revealed within vessels (in an internalized manner), through the power of Torah (Tiferes).

Note: See Pg. 501 of this Sicha were the Rebbe says the “straight path” to bring Moshiach is through learning Inyonei Geulah U’Moshiach

המשנה, ברטנורא ועיקר תוספות יו"ט מתורגם ע"י הת' מאיר בן לאה טייבל
נערך לדפוס ע"י הת' יוסף יצחק בן אסתר מרים ליפסקער

מוקדש לע"נ הרה"ח הרה"ת יעקב ע"ה ליפסקער - נפטר כ"א סיון ת.נ.צ.ב.ה.
סדר נשפו בעד תות"ל בקוטאיש, זכה לשמש כ"ק אד"ש בפריז, ונבאי בבית משיח 770

**מוקדש
לעילו נשמת
רייזל בת אברהם**

לתרומות והקדשות: VaadTmimim770@gmail.com